

Trybunał Konstytucyjny: Nie można unieważnić decyzji rażąco naruszającej prawo, jeżeli na jej podstawie strona nabyła uprawnienie, a od dnia jej wydania upłynął znaczny okres czasu

Wyrokiem z dnia 12 maja 2015 r. (sygn. P 46/13) Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 156 § 2 k.p.a. w zakresie, w jakim nie wyłącza dopuszczalności stwierdzenia nieważności decyzji wydanej z rażącym naruszeniem prawa (art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a.), gdy od wydania decyzji nastąpił znaczny upływ czasu, a decyzja była podstawą nabycia prawa lub ekspektatywy, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji RP (zasada demokratycznego państwa prawnego). Wyrok został opublikowany w Dzienniku Ustaw i wszedł w życie w dniu 21 maja 2015 r.

Oznacza to, że Konstytucja zabrania unieważniania decyzji na tej podstawie, gdy są one odpowiednio dawne („znaczny upływ czasu”), a nadto gdy stały się źródłem uprawnień dla jakichkolwiek osób. Mimo ich poważnej wadliwości (wydania z rażącym naruszeniem prawa), takie decyzje powinny być utrzymane w mocy, a ich wady co najwyżej mogą prowadzić do stwierdzenia ich wydania z naruszeniem prawa (art. 158 § 2 k.p.a.), co z kolei może otwierać drogę do odszkodowania.

Dotychczas możliwe było stwierdzenie nieważności decyzji administracyjnych wydanych z rażącym naruszeniem prawa niezależnie od tego, kiedy były wydane. Umożliwiało to m.in. (w praktyce częste) stwierdzenie nieważności dawnych decyzji nacjonalizacyjnych lub wywłaszczeniowych. Wyrok TK ma ogromne znaczenie dla prawa **nieruchomości**, ale nie tylko.

Wyrok TK ma istotne znaczenie dla **decyzji wadliwych, ale istniejących**, co do których toczy się lub choćby zagraża postępowanie w sprawie stwierdzenia nieważności. Po wejściu w życie wyroku TK nie będzie już możliwe stwierdzenie nieważności, jeśli od dnia wydania wadliwej decyzji upłynął znaczny okres czasu, a strona nabyła na jej podstawie uprawnienie lub choćby ekspektatywę prawa. Wyjaśnienie, jaki okres czasu jest „znaczny” pozostawiono przyszłemu orzecznictwu. Dotychczas przesłankę „nabycia prawa” na tle innych przepisów rozumiano w orzecznictwie szeroko.

Janusz Siekański
Starszy Partner
Szef Praktyki Nieruchomości
+48 22 608 70 57
Janusz.Siekanski@skslegal.pl

Radosław Waszkiewicz
Partner
Praktyka Nieruchomości
+48 22 608 70 48
Radoslaw.Waszkiewicz@skslegal.pl

Oznacza to, że jeśli w sferze prawnej danej osoby znajduje się odpowiednio dawna decyzja, co do której toczy się lub choćby zagraża postępowanie w sprawie stwierdzenia nieważności, to wyrok TK może istotnie zmienić ocenę prawną takiej sytuacji i najprawdopodobniej może wymagać przeformułowania dotychczasowej strategii, w zależności od okoliczności każdej indywidualnej sprawy.

Wyrok TK istotnie zmienia również sytuację prawną osób, które **uzyskały w przeszłości stwierdzenie nieważności „starych” decyzji albo które utraciły w ten sposób korzystną dla nich decyzję**. Postępowanie, które doprowadziło do takiego stwierdzenia nieważności może zostać wznowione (art. 145a k.p.a.) na wniosek strony złożony w ciągu w miesiąca od dnia wejścia w życie wyroku TK, tj. do dnia 21 czerwca 2015 r. Wznowienie postępowania może doprowadzić do uchylecia decyzji stwierdzającej nieważność, jeśli od dnia jej wydania upłynęło nie więcej niż 5 lat (art. 146 § 1 k.p.a.); w innych wypadkach może doprowadzić do stwierdzenia wydania decyzji unieważniającej z naruszeniem prawa, co z kolei może otworzyć drogę do roszczeń odszkodowawczych.

Ocena możliwości i zasadności wznowienia w konkretnym przypadku zależy od konkretnych okoliczności sprawy oraz od (nieznanej jeszcze) treści uzasadnienia wyroku TK. Przy czym sama dopuszczalność wznowienia przy tego rodzaju wyrokach TK (pominięcia ustawodawcze) nie jest całkowicie jednoznaczna w orzecznictwie.

We wszelkich zatem sytuacjach, gdy na obecny stan może wpływać „stara” decyzja administracyjna wydana z rażącym naruszeniem prawa (unieważniona lub nie), zalecane jest pilne przeanalizowanie tej sytuacji w szczególności pod kątem (i) weryfikacji lub zmiany strategii (w przypadku toczących się postępowań o stwierdzenie nieważności) lub (ii) złożenia wniosku o wznowienie postępowania (w razie wcześniejszego unieważnienia decyzji) w celu jej odzyskania lub uzyskania odszkodowania. **Każda taka sytuacja wymaga indywidualnej analizy.** Szczególnie pilne są przypadki, gdy już nastąpiło stwierdzenie nieważności, gdzie **wniosek o wznowienie musi zostać złożony do dnia 21 czerwca 2015 r.**

W razie potrzeby przeprowadzenia takiej analizy prosimy o pilny kontakt z Partnerami Praktyki Nieruchomości w kancelarii SK&S.

Pozostajemy do Państwa dyspozycji w razie zainteresowania zagadnieniami przedstawionymi w tym materiale.

